

Kötülüklerin Anası İstanbul Sözleşmesi

Yusuf Ziya CÖMERT, 27 Temmuz 2020

<https://www.karar.com/kotuluklerin-anasi-istanbul-sozlesmesi--1577017>

Acayip bir şey şu İstanbul Sözleşmesi. Bildiğiniz gibi değil.

Neresi acayip?

Bilmiyorum ama çok acayip. Nasıl yani?

Aile çöktü. Kimsede edep haya kalmadı. Ana baba çocuğuna söz geçiremiyor.

Üstüne üstlük kadına yönelik şiddet arttı. Günaşırı kadın cinayetleri işleniyor.

Yahu sivil bir sözleşme, bir metin. İçinde, satır aralarında birtakım fitne fesat unsurları olabilir, ama sonuçta icranın, Reisi Cumhuriyet'in, Bakanların yorumlamasına tabi. Bunca kötülükten mes'ul tutulması fazla değil mi?

Fazla değil. Sen bilmezsin onu. Az bile.

Nasıl bir şey bu sözleşme diye merak ettim. 30 sayfalık bir metin, oturdum, hızlıca okudum.

Dışarıdan bakınca kendi halinde bir sözleşme. Kadına yönelik şiddeti önlemeyi amaçlıyor. Hükümetlerin şiddeti önlemek için gerekli mekanizmaları oluşturmasını, yasal düzenlemeler yapmasını, şiddete maruz kalan kadının korunması için de yasal veya fiili tedbirler alınmasını öneriyor.

Tedbirlerin takibi tabii ki zor. Diyelim, dayakçı veya şiddet manyağı kocayı evden uzaklaştırdın. Bu sene bir şey olmadı. Seneye adam karısını bir yerde bulup döverse ne olacak? Ya da öldürürse?

Bir de bizim kolluk görevlilerimiz karıyla koca arasına girmeye istekli değil. Tedbirleri uygulamakta yavaş davranabiliyorlar. Bu yavaşlık yüzünden koca dayağı özgürce devam ediyor! Üstelik kadın şikayet ettin diye ayrıca dayak yiyor.

Ak Partili vekillerin, kadın cinayetlerini kast ederek “Yahu, ben kendimi sorumlu hissediyorum, o kanuna oy verdim. Şimdi öldürülen her kadında benim oyum var” diye yakındıklarına çok rastladım.

Ama bunlar sözleşmenin sorunu değil. Uygulamanın sorunu. Çıkardığın kanunun sakıncalarını görürsün ve izale edersin.

“Efendim sapıklığı teşvik ediyor.” Ediyor mu gerçekten? Hızlı okuduğum için gözümünden mi kaçtı? Öyle bir madde de göremedim.

“Ama kadına şiddette veya kadına yönelik tacizde kadının beyanı esas alınıyor.”

Bunda bir hukuki noksanlık var. Fakat sözleşmede buna dair bir madde yok.

Bazı maddeler kulak tırmalıyor. Mesela, “Taraflar kadınların ve erkeklerin toplumsal olarak klişeleşmiş rollerine dayalı önyargıların, törelerin, geleneklerin ve diğer uygulamaların kökünün kazınması amacıyla sosyal ve kültürel davranış kalıplarının değişmesine yardımcı olacak tedbirleri alacaklardır” ifadesi. (12. Madde.)

Bari ‘şiddete sebep olabilecek geleneklerin’ diye sınırlandırsaydılar.

Örfe adete uygun bir şekilde gül gibi geçinip giden, şiddete de tevessül etmeyen bir aileyle niye uğraşasın ki?

“Ama ömür boyu nafakadan erkekler mağdur oluyor. Kadın üç ay evli kalıp ömür boyu nafaka alıyor. Adalet mi bu?”

Değil olmasına değil de, böyle bir madde de yok sözleşmede.

Gördüğüm kadarıyla sorun daha çok sözleşmenin yorumlanmasında, sözleşmeye istinaden yapılan kanunlarda ve bu kanunların uygulanış şeklinde.

Öyleyse, bilhassa bugünlerde neden herkes bütün kötülükleri İstanbul Sözleşmesi’ne yıkıyor?

Neden herkesin birdenbire dili çözüldü?

Neden feshedilmesi gündeme geldi?

Var bir sebebi.

Başlangıçta kimse açıktan laf edemiyordu İstanbul Sözleşmesi’ne.

Çünkü arkasında KADEM vardı. Kadın ve Demokrasi Derneği.

Bazı bağımsız hukuk adamları eleştiriyordu bir ölçüde. Fakat altında devletin sandalyesi olanlar sükut geçiyordu.

2019 Haziran’ında Cumhurbaşkanı Erdoğan Milli İrade Platformu’na Haliç Kongre Merkezi’nde iftar vermiş.

Platform üyeleri iftar sırasında İstanbul Sözleşmesi aleyhine konuşma yapmış. Kadem temsilcisi eleştirilere cevap vermek için kürsüye çıktığında davetliler konuşmasını - muhtemelen ısıklarla, bağırıp çağırımlarla- engellemişler. Bunun üzerine Cumhurbaşkanı Erdoğan sözleşmeyle ilgilenmeye başlamış. Arada, “İstanbul sözleşmesi nas değildir” şeklinde bir beyanı var. 2020 Şubat’ında Yüksek İstişare Kurulu’nda İstanbul Sözleşmesi’nin gözden geçirilmesi tavsiyesinde bulunmuş. Şubat’tan sonra eleştirmek kolaylaştı.

Benim tanıdığım, İstanbul Sözleşmesi’yle en çok ilgilenen hukukçu Muharrem Balcı.

Konuyla ilgili sayısız makalesi var. Birkaç tanesini okudum. Yıllardır eleştiriyor. Bir de kitap yazmış. Henüz elime geçmedi.

Aradım ve sordum Muharrem Balcı'ya.

Evet, Sözleşmeyle ilgili ilk izlenimlerimi paylaşıyor.

Ama Balcı, sözleşmenin arka planına da vakıf. İçinde tuzaklar olduğunu söylüyor.

Anladığım kadarıyla 'hinlik' sözleşmenin arka planında ve biz yakayı sözleşmeden çok önce kaptırmışız.

Balcı çok şey anlattı bana. Şu anda başlarsam bitiremem.

Bunu girizgah sayalım. Müteakip yazıda devam ederiz inşallah.